

PIJPEN UIT HAMBURG

Tekeningen Hans Brinkerink, tekst Piet Smiesing.

Onlangs kreeg ik enige pijpen die in Hamburg werden opgegraven. Aangezien deze pijpfragmenten bekende Goudse merken vertonen maar in vorm van de gangbare Goudse modellen afwijken, lijkt het belangrijk er in ons blad aandacht te besteden. Wellicht kunnen andere ledenverzamelaars opheldering geven. De koppen hebben gemeen dat de merken vóór op de kop werden aangebracht. Dit werd gedaan omdat de spoorvormige hielen weinig ruimte boden voor het instempelen van het merk.

Het bovenste ex. en het ex. rechts-midden hebben het merk de melkmeid. Proberen we deze pijpen te dateren volgens de methode van Friederich dan komen we tot een mogelijke produktiedatum van ongeveer 1800. In Gouda werd dit merk tot 1803 gebruikt door Maarten Monk en nadien door de familie Prince. De afwerking is prachtig, ze zijn geglaasd, hebben een fijne radering en op de steel een bandversiering. Het "zwangere" tulpmodel heb ik in ons land echter nog niet gevonden.

De pijp links-midden heeft hetzelfde model maar het merk is de gekroonde ES. Opmerkelijk is dat het merk niet in reliëf werd afgedrukt maar er werd ingeperst met een z.g.n.blindstempel. Deze wijze van merken komen we hier o.a. tegen op de late pijpen van de fa. Goedewaagen.

De twee pijpen links-onder hebben ook zo'n merk. De modellen verschillen onderling opmerkelijk. De één is lang en slank de ander is meer gedrongen. Het slanke model lijkt op een Engels type maar deze leunen niet met een hoek van 130° achterover, ook zijn de kopranden niet zo mooi afgewerkt. Het merk, de gekroonde ES, behoorde omstreeks 1800 aan de Goudse pijpmakers Abraham de Waas en Jan van Vliet.

De andere twee koppen zijn van een model dat wel in ons land bekend is. De merken de gekruiste sleutels en de slang zijn net als de melkmeid in reliëf en in een cirkel gesloten. Ze werden resp. gebruikt door J.W.Begeer en Louis Mishout.

Aangezien Hamburg al eeuwenlang een belangrijke havenstad is, kunnen rokende zeelieden uit alle windstreken pijpen in deze hanzestad achter gelaten hebben. Of maakten Goudse fabrikanten speciale modellen voor de export? Gissen naar de herkomst lijkt zinloos. Daarvoor weten we van de ons omringende landen, buiten Engeland, te weinig van de pijpenproduktie. Mogelijk verandert dit als ook daar pijpverzamelaars komen. F.H.W.Friederich, Pijpelogie.

S.Laansma, Pijpmakers en pijpmerken van 1724 - 1865.

